

05/09**Hospodaření Ministerstva zahraničních věcí**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2005 pod číslem 05/09. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu a prostředky státního rozpočtu u Ministerstva zahraničních věcí.

Kontrolu provedla v období od února do září 2005 skupina kontrolujících NKÚ z odboru obrany a bezpečnosti.

Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo zahraničních věcí (dále jen „MZV“). Kontrolovaným obdobím byly roky 2003 a 2004 a v případě věcných souvislostí i roky předcházející.

MZV podalo proti kontrolnímu protokolu námitky, které byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. MZV podalo proti rozhodnutí o námitkách odvolání, které bylo vypořádáno usnesením senátu NKÚ.

S e n á t NKÚ (ve složení: Mgr. Marie Hošková – předsedkyně, JUDr. Eliška Kadaňová, Mgr. Zdeňka Profeldová, Ing. Jan Vedral – členové) na svém zasedání konaném dne 30. listopadu 2005

s c h v á l i l usnesením č. 05/09/53

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

Ministerstvo zahraničních věcí bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

MZV je ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, mj. vytváří koncepci a koordinuje zahraniční rozvojovou pomoc a vnější ekonomické vztahy. Je organizační složkou státu. MZV je účetní jednotkou ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Z hlediska organizační struktury se MZV člení na organizační útvary v České republice (dále jen „ústředí“) a na zastupitelské úřady (dále jen „ZÚ“). Organizačními útvary MZV jsou sekce, odbory, samostatná oddělení a oddělení v ústředí. Statut organizačního útvaru mají rovněž ZÚ, kterých bylo v obou kontrolovaných letech 122.

Hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu je u MZV řízeno prostřednictvím tzv. disponentských útvarů, kterých je 32. Jde o vybrané útvary v ústředí, jimž byly přiděleny rozpočtové prostředky. Součástí rozpočtů disponentských útvarů jsou schválené rozpočty ZÚ, na jejichž základě ZÚ hospodaří.

Poznámka: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro kontrolované období

II. Skutečnosti zjištěné kontrolou

V období let 2003 a 2004 MZV uvedlo ve výkazech hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, které jsou podkladem pro zpracování státního závěrečného účtu České republiky, následující příjmy a výdaje:

Tabulka č. 1

(v tis. Kč)

	2003			2004		
	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost
Příjmy	200 000	200 000	188 383	140 000	140 000	145 776
z toho: příjmy z pronájmu majetku	38 000	58 440	52 842	56 000	56 200	44 524
Výdaje celkem	4 642 724	6 047 063	5 780 836	4 748 514	6 008 049	5 945 481
Běžné výdaje	3 849 904	5 196 385	4 958 598	3 818 064	5 051 424	4 994 318
z toho: platy zaměstnanců a ostatní platby za odvedenou práci	516 829	518 699	518 531	529 980	536 315	535 740
nákup služeb	725 155	1 248 736	1 204 513	962 367	1 076 352	1 013 898
ostatní nákupy	425 622	502 721	495 075	426 976	502 426	498 950
výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky atd.	1 346 924	1 288 803	1 123 955	1 347 470	1 217 148	1 143 519
Kapitálové výdaje	792 820	850 678	822 238	930 450	956 625	951 163

Zdroj: SZÚ kapitoly „306 – Ministerstvo zahraničních věcí“.

1. Financování činnosti zastupitelských úřadů

ZÚ jsou vnitřními organizačními jednotkami MZV hospodařícími se zálohou ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Záloha je ZÚ poskytována z prostředků tzv. „stálé zálohy“, uložené na depozitním účtu MZV. „Stálá záloha“ vznikla po rozdělení federace v roce 1993, když byly Ministerstvem financí (dále jen „MF“) zaslány na depozitní účet finanční prostředky ve výši 300 mil. Kč. MZV ČR tak převzalo způsob financování činnosti ZÚ aplikovaný u MZV ČSFR, který byl již v té době v rozporu s platnou právní úpravou. V roce 1996 MF navýšilo na základě žádosti MZV „stálou zálohu“ o 50 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že v roce 1997 převýšily potřeby ZÚ výši finančních prostředků „stálé zálohy“, MZV použilo na posílení „stálé zálohy“ prostředky rezervního fondu ve výši 50 mil. Kč. V roce 1998 provedlo MF další navýšení prostředků „stálé zálohy“ o 100 mil. Kč. Celková výše finančních prostředků používaných na financování činnosti ZÚ prostřednictvím depozitního účtu MZV tak v době kontroly NKÚ činila celkem 500 mil. Kč. MZV poskytovalo ZÚ veškeré zálohy z finančních prostředků „stálé zálohy“, tzn. že MZV tyto zálohy nehradilo z příslušného výdajového účtu a nevykazovalo je ve výkazech předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

MZV stanovilo pro ZÚ rozpočtový rok od 1. 11. do 31. 10. Výdaje uskutečněné ZÚ v měsících listopad a prosinec MZV vykazovalo ve výkazech čerpání prostředků státního rozpočtu až v měsíci lednu následujícího rozpočtového období. Obdobným způsobem postupovalo i u příjmů vybraných ZÚ.

Ve výkazech předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu kapitoly 306 – Ministerstvo zahraničních věcí tak MZV vykázalo zkreslené údaje o čerpání prostředků státního rozpočtu, neboť k 31. 12. vykázalo pouze hodnoty za ústředí a hodnoty za ZÚ byly vykázány k datu 31. 10. Výše zkreslení u jednotlivých závazných ukazatelů státního rozpočtu se pohybovala v rozmezí od 0,01 % do 7 % hodnoty ukazatelů vykázaných MZV.

- 1.1 **MZV porušilo ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb.,** když posunulo rozpočtové období ZÚ o dva měsíce oproti rozpočtovému, tj. kalendářnímu, roku.
- 1.2 **MZV porušilo ustanovení § 45 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb.,** když v letech 2003 a 2004 nehradilo rozpočtové výdaje (zálohy poskytované ZÚ) z příslušného výdajového účtu, ale z finančních prostředků „stálé zálohy“ na depozitním účtu.
- 1.3 **MZV porušilo ustanovení § 52 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb.,** když ZÚ neprováděly k 31. prosinci rozpočtového roku vyúčtování poskytnuté zálohy a neodváděly vybrané rozpočtové příjmy za měsíce listopad a prosinec koncem každého měsíce. V letech 2003 a 2004 tak nebyly k 31. prosinci daného roku ZÚ vyúčtovány zálohy v souhrnné výši 948 427 tis. Kč a rozpočtové příjmy vybrané ZÚ za měsíce listopad a prosinec v celkové výši 44 147 tis. Kč byly odvedeny na příjmový účet až v lednu následujícího rozpočtového roku. **Výše uvedeným jednáním se MZV v letech 2003 a 2004 dopustilo porušení rozpočtové kázně ve smyslu ustanovení § 44 zákona č. 218/2000 Sb. v celkovém objemu 992 574 tis. Kč.**

2. Hospodaření s prostředky státního rozpočtu v oblasti výdajů

- 2.1 **MZV v letech 2003 a 2004 porušilo rozpočtovou kázeň ve smyslu ustanovení § 44 zákona č. 218/2000 Sb., když v uvedených letech neoprávněně použilo finanční prostředky státního rozpočtu v celkovém objemu 34 896 tis. Kč. Tyto prostředky MZV nečerpalo v souladu s věcným plněním.**

MZV hradilo v letech 2003 a 2004 služby a pořízovaný majetek dříve, než mu byly služby poskytnuty, resp. dříve, než byl majetek MZV převzat.

MZV tak v roce 2003 neoprávněně uhradilo celkem 25 983 tis. Kč, např. za pronájem dvou vysílačů DATRON 1kW SPLIT-SITE, za dodávky automobilů BMW a za výrobu a dodání diplomatických a služebních pasových knížek a vízových štítků.

MZV v roce 2004 neoprávněně uhradilo celkem 7 408 tis. Kč, např. za údržbu licencí Lotus Notes a za služby Premier Support, Software Updates a Product Support.

Dále MZV v roce 2004 neoprávněně uhradilo 1 505 tis. Kč za instalaci elektronického zabezpečovacího systému v budově v Praze na náměstí Pod Kaštany, přestože ten byl MZV převzat až koncem ledna 2005. Současně bylo zjištěno, že tato úhrada byla MZV neoprávněně provedena z finančních prostředků určených na úhradu běžných výdajů.

- 2.2 **MZV v letech 2003 a 2004 porušilo rozpočtovou kázeň ve smyslu ustanovení § 44 zákona č. 218/2000 Sb., když v uvedených letech neoprávněně použilo finanční prostředky státního rozpočtu v celkovém objemu 56 123 tis. Kč. Tyto prostředky MZV použilo v rozporu s účelem, na který byly určeny zákonem o státním rozpočtu.**

MZV v letech 2003 a 2004 hradilo pořízení, technické zhodnocení a výdaje související s pořízením dlouhodobého majetku z finančních prostředků určených zákonem o státním rozpočtu na úhradu běžných výdajů.

MZV tak v roce 2003 neoprávněně uhradilo z běžných výdajů 32 662 tis. Kč, např. za provedení technického zabezpečení a za dodávku a instalaci datových sítí a aktivních prvků v objektech MZV v zahraničí, za provedení změn funkcionality úlohy EVC¹⁾ a vybudování pilotního pracoviště a za rozšíření softwaru PC účetnictví JASU o agendu Dotace.

V roce 2004 MZV neoprávněně uhradilo z běžných výdajů 21 984 tis. Kč, např. za vývoj aplikací „Distribuční agent“ a „Crypto Gateway“ pořízených v rámci realizace systému distribuce dokumentů Evropské unie (dále jen „EU“) prostřednictvím Extranetu, za pořízení databáze pro zpracování dokumentů EU Extranet, za návrh a implementaci nového vízového archivačního systému podporujícího nově řešenou úlohu EVC, za rozšíření datových rozvodů v budově Stálé delegace při EU v Bruselu, za úpravy programové aplikace „Zprávy EU“ a za upgrade operačního systému AIX a upgrade Lotus Domino pro servery informačního systému MZV.

¹⁾ Úloha EVC – část informačního systému MZV sloužící k podpoře vízového procesu.

Dále MZV v letech 2003 a 2004 neoprávněně uhradilo z běžných výdajů celkovou částku 1 477 tis. Kč za vytvoření projektu JASU majtkové a skladové evidence ZÚ.

2.3 MZV při hospodaření s prostředky státního rozpočtu v roce 2003 porušilo povinnost plnit úkoly nejhospodárnějším způsobem, jak ukládá zákon č. 218/2000 Sb., když použilo nevhodně nejméně 370 tis. Kč v souvislosti s úhradou služeb spojených s provozováním bezplatné telefonní informační linky v rámci plošné informační kampaně před vstupem ČR do EU.

MZV za provoz této informační linky uhradilo dodavateli za měsíc březen 2003 smluvní cenu téměř dvojnásobně vyšší než za měsíce leden a únor téhož roku, a to přesto, že nedošlo k rozšíření dodavatelem poskytovaných služeb.

2.4 Poskytování záloh

MZV při poskytování záloh dodavatelům porušilo § 49 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., když zálohy poskytnuté v letech 2003 a 2004 nebyly ke konci rozpočtového roku vyúčtovány a dále zálohy přesahující výši měsíčního plnění MZV nevrátilo do rozpočtu. Tímto jednáním se MZV dopustilo porušení rozpočtové kázně v celkovém objemu 5 941 tis. Kč ve smyslu ustanovení § 44 zákona.

Ke konci rozpočtového roku 2003 nebyly vyúčtovány zálohy poskytnuté MZV v tomto roce v celkové výši 4 337 tis. Kč, např. zálohy poskytnuté na výrobu a distribuci časopisu „Vítejte v srdci Evropy“, na výrobu a distribuce letáků a plakátů na zabezpečení informační kampaně projektu „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“ a na zhotovení kalendářů.

Ke konci rozpočtového roku 2004 nebyly vyúčtovány zálohy poskytnuté MZV v tomto roce v celkové výši 1 373 tis. Kč, např. zálohy na zhotovení kalendářů, na realizaci projektu „Natoaktual.cz“, na výrobu časopisu „Vítejte v srdci Evropy“ č. 1/2005 a na vydání knihy.

MZV dále v roce 2003 nevrátilo do rozpočtu část zálohy poskytnuté na základě smlouvy o zajištění a provozování rozhlasového vysílání ČR do zahraničí, přestože výše poskytnuté zálohy po provedeném vyúčtování přesáhla výši měsíčního plnění o 231 tis. Kč.

3. Pořizování majetku státu

3.1 Financování reprodukce majetku státu

MZV v kontrolovaném období let 2003 a 2004 financovalo reprodukci majetku státu z prostředků státního rozpočtu v rámci závazných ukazatelů programového financování celkem tří programů.

Přehled čerpání finančních prostředků na tyto programy je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2

(v tis. Kč)

	2003			2004		
	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost
Výdaje celkem	792 820	1 096 378	1 066 475	1 124 610	1 173 160	994 519
Výdaje programu 206 010	299 920	709 108	691 142	853 610	802 160	700 610
Výdaje programu 306 010	3 500	295	226	0	0	0
Výdaje programu 306 020	489 400	386 975	375 107	271 000	371 000	293 909

Zdroj: SZÚ kapitoly „306 – Ministerstvo zahraničních věcí“.

3.1.1 MZV porušilo ustanovení § 12 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že celkem tři akce programového financování, „MZV – Vilnius – výstavba ZÚ“, „MZV – Paříž – rekonstrukce budovy ZÚ“ a „MZV – New York – nákup a rekonstrukce České národní budovy“, financované účelově určenými prostředky státního rozpočtu registrovalo v roce 2002 bez souhlasu MF a bez souhlasu MF měnilo závazně určené parametry akce.

Vzhledem k tomu, že MZV nepožádalo v souladu s ustanoveními vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, MF o souhlas s registrací výše uvedených akcí programového financování, nemohly být tyto akce MF posouzeny z hlediska hospodárnosti navrhované účasti státního rozpočtu na financování akce. Na tyto neoprávněně registrované akce MZV použilo do konce roku 2004 finanční prostředky státního rozpočtu v celkové výši 720 184 tis. Kč. Kontrolou NKÚ bylo např. zjištěno, že na akci „MZV – Paříž – rekonstrukce budovy ZÚ“, u které byly dle registračního listu stanoveny potřeby financování akce ve výši 99 777 tis. Kč, byly do konce roku 2004 vynaloženy prostředky státního rozpočtu ve výši 307 915 tis. Kč, tj. o 209 % více.

MZV požádalo dne 20. ledna 2004 MF o dodatečný souhlas s registrací a k rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akcí „MZV – Vilnius – výstavba ZÚ“ a „MZV – Paříž – rekonstrukce budovy ZÚ“. MF souhlas dodatečně neudělilo a registraci těchto akcí pouze vzalo na vědomí.

U akce „MZV – New York – nákup a rekonstrukce České národní budovy“ MZV do ukončení kontroly NKÚ o souhlas s registrací akce MF nepožádalo.

3.1.2 MZV porušilo ustanovení § 13 vyhlášky č. 40/2001 Sb. tím, že do ukončení kontroly nepředložilo MF dokumentaci programů 306 010 „Pořízení a tech. obnova investičního majetku MZV na území ČR“ a 306 020 „Pořízení a technická obnova investičního majetku MZV v zahraničí“, přestože financovalo výše uvedené programy z prostředků státního rozpočtu již v roce 2001. V důsledku toho nemohlo MF posoudit možnost účasti státního rozpočtu na financování těchto programů a vyhodnocení efektivnosti zdrojů vynaložených na přípravu a realizaci programů.

3.2 MZV porušilo § 12 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, tím, že v letech 2003 a 2004 pořídilo motorová vozidla v celkové hodnotě 23 460 tis. Kč bez písemné smlouvy.

MZV k některým vozidlům pořízeným v letech 2003 a 2004 nedoložilo písemné smlouvy. Část vozidel byla dle MZV pořízena na základě písemných smluv, u kterých byla uvedena odlišná specifikace než na příslušné faktuře, a tudíž tato vozidla nemohla být pořízena na základě smluv předložených MZV.

3.3 MZV porušilo ustanovení § 12 odst. 8 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že v roce 2003 neoprávněně uzavřelo smlouvu o poskytnutí věci spojenou se smlouvou o následném převodu této věci do vlastnictví státu.

Přestože organizační složky státu nemohou uzavírat smlouvu o poskytnutí věci, bytu nebo nebytového prostoru do užívání spojenou se smlouvou o následném převodu této věci do vlastnictví státu, uzavřelo MZV v roce 2003 smlouvu na pronájem systému DATRON SPLIT-SITE za částku 4 458 tis. Kč s tím, že následně po splacení zůstatkové ceny ve výši 7 500 USD přejde tento majetek do vlastnictví státu.

4. Hospodaření s majetkem státu

4.1 MZV porušilo ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že nevedlo v účetnictví majetek v celkové hodnotě nejméně 235 078 tis. Kč k 31. 12. 2003 a v celkové hodnotě nejméně 243 002 tis. Kč k 31. 12. 2004 a neprovádělo jeho inventarizaci.

Vzhledem ke způsobu, jakým MZV v letech 2003 a 2004 účtovalo o změnách ve stavu majetku u ZÚ, neodpovídal stav majetku ZÚ v účetnictví MZV skutečnému stavu majetku státu,

s kterým bylo MZV příslušné hospodařit. MZV tak nevedlo v účetnictví majetek, pořízený pro potřeby ZÚ a majetek převáděný z ústředí na ZÚ, v roce 2003 v celkové hodnotě nejméně 44 005 tis. Kč a v roce 2004 v celkové hodnotě nejméně 27 717 tis. Kč.

MZV nevedlo v účetnictví majetek pořízený v roce 2003 z finančních prostředků určených na úhradu běžných výdajů (resp. nevedlo v účetnictví celou hodnotu technického zhodnocení majetku a výdaje související s jeho pořízením) v celkové hodnotě 33 187 tis. Kč. MZV např. nevedlo v účetnictví technické zabezpečení, datové sítě a aktivní prvky v objektech MZV v zahraničí a upgrade úlohy EVC.

MZV nevedlo v účetnictví majetek pořízený v roce 2004 z finančních prostředků určených na úhradu běžných výdajů (resp. nevedlo v účetnictví celou hodnotu technického zhodnocení majetku a výdaje související s jeho pořízením) v celkové hodnotě 24 440 tis. Kč. MZV např. nevedlo v účetnictví projekt JASU majetkové a skladové evidence ZÚ, systém distribuce dokumentů EU prostřednictvím Extranetu, databázi pro zpracování dokumentů EU Extranet, archivační systém pro vizovou úlohu VAS 2.

MZV v letech 2003 a 2004 nevedlo v účetnictví budovu v Praze Rytířské ulici č. 539/31 v hodnotě 152 500 tis. Kč.

Dále MZV nevedlo v účetnictví vizové štítky a pasy v roce 2003 v hodnotě nejméně 5 386 tis. Kč a v roce 2004 v hodnotě nejméně 5 158 tis. Kč.

4.2 MZV porušilo ustanovení § 27 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že na základě rámcové smlouvy o spolupráci přenechalo v roce 2001 obchodní společnosti majetek státu do bezúplatného užívání na dobu neurčitou, aniž by byly splněny podmínky pro přenechání věci nebo její části do bezúplatného užívání a pro stanovení delší doby užívání, než jakou stanoví zákon.

MZV v roce 2001 přenechalo obchodní společnosti bezúplatně a na dobu neurčitou prostory pro rezervační a prodejní kancelář ve svém sídle na Loretánském nám. 5 v Praze 1, bezúplatně poskytovalo základní inventář vhodný pro provoz kanceláře a běžné služby včetně úklidu, elektrické energie a vytápění a hradilo veškeré telefonní poplatky.

4.3 Inventarizace majetku a závazků

MZV neprovádělo v letech 2003 a 2004 inventarizaci v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. MZV tak např.

- nezaúčtovalo do účetního období, za které se inventarizací ověřoval stav majetku a závazků, zjištěné inventarizační rozdíly ve výši nejméně 28 043 tis. Kč v roce 2003 a ve výši nejméně 35 515 tis. Kč v roce 2004;
- neověřilo, zda skutečný stav majetku odpovídá stavu majetku v účetnictví, když nezjistilo inventarizační rozdíly ve výši 20 947 tis. Kč v roce 2003 a ve výši 10 517 tis. Kč v roce 2004;
- neprovedlo inventarizaci majetku a závazků ve výši 268 137 tis. Kč v roce 2003 a ve výši 251 547 tis. Kč v roce 2004;
- nezaznamenalo v inventurních soupisech stavy majetku zjištěné inventarizací v celkové hodnotě 528 278 tis. Kč v roce 2003 a v celkové hodnotě 541 343 tis. Kč v roce 2004;
- inventurní soupisy majetku a závazků v celkové hodnotě 298 430 tis. Kč v roce 2003 a v celkové hodnotě 279 834 tis. Kč v roce 2004 byly podepsány pouze jednou odpovědnou osobou;
- neprovedlo fyzickou inventuru²⁾ pozemků a staveb v celkové hodnotě 9 009 502 tis. Kč v roce 2003 a 9 395 596 tis. Kč v roce 2004.

²⁾ MZV provedlo pouze dokladovou inventuru tohoto majetku.

5. Účetnictví

5.1 MZV porušilo ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. tím, že v letech 2003 a 2004 nevedlo účetnictví tak, aby účetní závěrka na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.

MZV nepostupovalo v souladu se zákonem o účetnictví, když pro ZÚ uplatnilo hospodářský rok, a to od 1. 11. do 31. 10. MZV uplatnilo u ZÚ hospodářský rok, přestože v roce 2003 nemělo potřebný souhlas MF, v roce 2004 zákon organizačním složkám státu hospodářský rok uplatnit neumožňoval. MZV jako jedna účetní jednotka tak má dvě odlišná účetní období. O skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví za měsíce listopad a prosinec, účtuje MZV u ZÚ až v lednu následujícího účetního období. Účetní závěrka vytvořená k 31. 12. vykazuje stav majetku a závazků k tomuto datu pouze za ústředí. Stav majetku a závazků u ZÚ je v těchto závěrkách vykázan k 31. 10. **Obsah položek účetní závěrky MZV tak v letech 2003 a 2004 neodpovídal skutečnému stavu a účetní závěrka MZV nepodávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.**

5.2 MZV porušilo ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. tím, že v letech 2003 a 2004 nevedlo průkazné účetnictví, když účtovalo o majetku pořizovaném pro potřeby ZÚ a o majetku převáděném z ústředí na ZÚ neprůkaznými účetními záznamy.

Účetní záznamy, kterými MZV koncem roku vyvádí z účetnictví majetek pořízený pro ZÚ a majetek převáděný na ZÚ, nejsou průkaznými účetními záznamy ve smyslu ustanovení § 33a zákona č. 563/1991 Sb.

5.3 MZV porušilo v roce 2003 § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., resp. v roce 2004 § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb. tím, že v letech 2003 a 2004 nedodržovalo účetní metody a směrnou účtovou osnovu.

MZV v letech 2003 a 2004 nedodržovalo směrnou účtovou osnovu, když vedlo cenné papíry v celkové hodnotě 276 000 tis. Kč na účtu 063 – Dlužné cenné papíry držené do splatnosti, přestože se jednalo o majetkové cenné papíry. K těmto drženým cenným papírům MZV nevedlo analytické účty.

Při účtování o zásobách v roce 2003 a 2004 nedodržovalo MZV účetní metody stanovené v příslušných prováděcích právních předpisech.

6. Zadávání veřejných zakázek

6.1 MZV porušilo ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, když v roce 2003 nevyhlásilo obchodní veřejnou soutěž, přestože výše budoucího peněžitého závazku ze smlouvy přesáhla limity uvedené v zákoně č. 199/1994 Sb.

MZV v roce 2003 neoprávněně uzavřelo smlouvu, jejímž předmětem byla spolupráce v oblasti přepravy diplomatické pošty, prodeje a dodávky přepravních dokladů a souvisejících služeb a nákupu cizích měn zastupitelskými úřady ČR. Na základě této smlouvy, uzavřené na dobu neurčitou, MZV uhradilo v roce 2003 částku v celkové výši 8 046 tis. Kč a v roce 2004 celkem 28 809 tis. Kč.

MZV v roce 2003, přestože nevyhlásilo obchodní veřejnou soutěž, objednalo a uhradilo celkem 21 347 tis. Kč za softwarové licence včetně služby Software Assurance.

6.2 MZV v roce 2003 při zadání veřejné zakázky na vybavení interiéru ZÚ České republiky v Havaně porušilo ustanovení § 3 odst. 2 a § 11 odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb.

Kontrolou dokumentace veřejné zakázky na vybavení interiéru ZÚ České republiky v Havaně bylo zjištěno, že MZV prokazatelně jednalo s vítězným uchazečem již před odesláním výzvy. Vyplývá to z nabídky tohoto uchazeče zaslané MZV dva měsíce před učiněním výzvy uchazečům o tuto veřejnou zakázku, a dále z projektové dokumentace k této veřejné zakázce vyhotovené cca čtyři měsíce před datem odeslání výzvy, která obsahuje shodné položky výrobků včetně jejich kódového označení, jaké jsou obsaženy ve výše uvedené nabídce

vítězného uchazeče. MZV zvýhodnilo tohoto vítězného uchazeče také tím, že nevyloučilo jeho nabídku z dalšího posuzování a hodnocení, přestože nesplnila, stejně jako u ostatních čtyř uchazečů, podmínky stanovené v zadávací dokumentaci. MZV uzavřelo s vítězným uchazečem smlouvu o dílo, přestože nabídky ostatních uchazečů byly pro toto nesplnění podmínek vyloučeny z dalšího posuzování a hodnocení.

Dále bylo zjištěno, že MZV na tuto zakázku nevyhlásilo veřejnou obchodní soutěž, přestože výše peněžitého závazku vyplývající ze smlouvy uzavřené s vítězným uchazečem ve znění dvou dodatků dosáhla částky 7 860 tis. Kč, a tudíž přesáhla limity uvedené v zákoně č. 199/1994 Sb.

6.3 MZV porušilo ustanovení § 34 odst. 4 zákona č. 199/1994 Sb. tím, že komise na základě posouzení nabídek v obchodní veřejné soutěži „Nákup osobních a terénních automobilů pro ČR-MZV“ v roce 2003 nenavrhl vyřazení nabídek uchazeče z dalšího posuzování, přestože tento nesplnil podmínky soutěže, když ve svých nabídkách uváděl i variantní řešení, které podmínky soutěže vylučovaly.

6.4 MZV porušilo ustanovení § 38 odst. 4 zákona č. 199/1994 Sb., když nevyloučilo z obchodní veřejné soutěže uchazeče o veřejnou zakázku a uzavřelo s nimi smlouvu, přestože před uzavřením smlouvy nepředložili doklady prokazující splnění kvalifikačních předpokladů.

MZV v roce 2004 nevyloučilo z obchodní veřejné soutěže „Nákup letenek a zajištění souvisejících služeb“ uchazeče, přestože nepředložil před uzavřením smlouvy doklady prokazující splnění kvalifikačních předpokladů, a uzavřelo s ním smlouvu v celkovém finančním objemu 31 655 tis. Kč (bez DPH).

MZV dále v roce 2004 nevyloučilo z obchodní veřejné soutěže „Pomocné koordinační, analytické a organizační práce při zpracování a zajišťování komunikační strategie ČR v zahraničí“ uchazeče, přestože nepředložil doklady prokazující splnění kvalifikačních předpokladů a uzavřelo s ním smlouvu o dílo v celkovém finančním objemu 17 045 tis. Kč (bez DPH).

III. Vyhodnocení

Ministerstvo zahraničních věcí pro financování činnosti ZÚ nedodrží shodu rozpočtového a kalendářního roku. Posunulo rozpočtové období ZÚ o dva měsíce oproti roku kalendářnímu, tj. od 1. listopadu do 31. října. ZÚ neprováděly k 31. 12. rozpočtového roku vyúčtování poskytnuté zálohy a neodváděly vybrané rozpočtové příjmy za měsíc listopad a prosinec koncem každého měsíce. MZV vykázalo zkreslené údaje o čerpání státního rozpočtu, neboť k 31. 12. vykázalo hodnoty pouze za ústředí a hodnoty za ZÚ byly vykázány k datu 31. 10. Výše zkreslení u jednotlivých závazných ukazatelů státního rozpočtu se pohybovala v rozmezí od 0,01 % do 7 % hodnoty ukazatelů vykázanych MZV.

Současně nehradilo rozpočtové výdaje ZÚ z příslušného výdajového účtu, ale z finančních prostředků „stálé zálohy“ na depozitním účtu.

Na problém financování ZÚ upozornila již kontrolní akce NKÚ č. 97/25, zveřejněná ve Věstníku NKÚ č. 2/1998, která poukazuje na porušení rozpočtových pravidel. Od roku 1997 tak MZV o specifickém problému ví, ale k řešení této situace – ať už ve spolupráci s MF anebo návrhem a zdůvodněním legislativního řešení napadeného financování – nedošlo. Ke změně rozpočtových pravidel došlo v roce 2000, vhodné řešení nebylo navrženo.

Vedle uvedeného problému financování bylo kontrolou dále zjištěno nedodržování následujících zákonů:

- **Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)**
 - MZV porušilo rozpočtovou kázeň, když v letech 2003 a 2004 nečerpalo finanční prostředky v souladu s věcným plněním, a tím neoprávněně použilo finanční prostředky státního rozpočtu o celkovém objemu 34 896 tis. Kč;

- MZV porušilo rozpočtovou kázeň, když v rozporu s účelem neoprávněně použilo finanční prostředky státního rozpočtu o celkovém objemu 56 123 tis. Kč;
 - zálohy poskytnuté MZV dodavatelům nebyly ke konci rozpočtového roku vyúčtovány a zálohy přesahující výši měsíčního plnění nevrátilo MZV do rozpočtu. Tímto jednáním porušilo rozpočtovou kázeň v celkovém objemu 5 941 tis. Kč;
 - MZV nepožádalo o souhlas s registrací některých akcí programového financování a tyto nebyly MF posouzeny z hlediska hospodárnosti navrhované účasti státního rozpočtu. Např. na akci „MZV – Paříž – rekonstrukce budovy ZÚ“ byly do konce roku 2004 vynaloženy prostředky státního rozpočtu o 209 % vyšší než náklady v registračním listu.
- **Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích**
 - MZV pořídilo motorová vozidla v celkové hodnotě 23 460 tis. Kč bez písemné smlouvy;
 - MZV nevedlo v účetnictví a neprovádělo inventarizaci majetku v celkové hodnotě nejméně 235 078 tis. Kč k 31. 12. 2003 a v celkové hodnotě nejméně 243 002 tis. Kč k 31. 12. 2004.
 - **Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví**
 - MZV neprovádělo v souladu se zákonem o účetnictví inventarizaci majetku, a to ve značném rozsahu;
 - MZV nevedlo v kontrolovaném období účetnictví správné, úplné a průkazné. V důsledku toho, že MZV nevedlo v účetnictví veškerý majetek a uplatnilo pro ZÚ hospodářský rok, a to od 1. 11. do 31. 10., došlo v letech 2003 a 2004 k tomu, že obsah položek účetní závěrky neodpovídal skutečnému stavu a účetní závěrka nepodávala věrný obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.
 - **Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek**
 - MZV nevyhlásilo veřejnou obchodní soutěž na zakázky v celkové hodnotě 66 062 tis. Kč;
 - MZV zvýhodnilo vítězného uchazeče oproti ostatním uchazečům o veřejnou zakázku v celkové hodnotě 7 860 tis. Kč;
 - MZV neoprávněně uzavřelo smlouvy s uchazeči o veřejné zakázky v celkové hodnotě 48 700 tis. Kč, přestože před uzavřením smluv nepředložili doklady prokazující splnění kvalifikačních předpokladů.